

Strategi

for tiltrækning og udvikling af flere mellemlange videregående uddannelser i Tønder Kommune

Kommunalbestyrelsen i Tønder Kommune

TØNDER KOMMUNE
RIG PÅ TUR

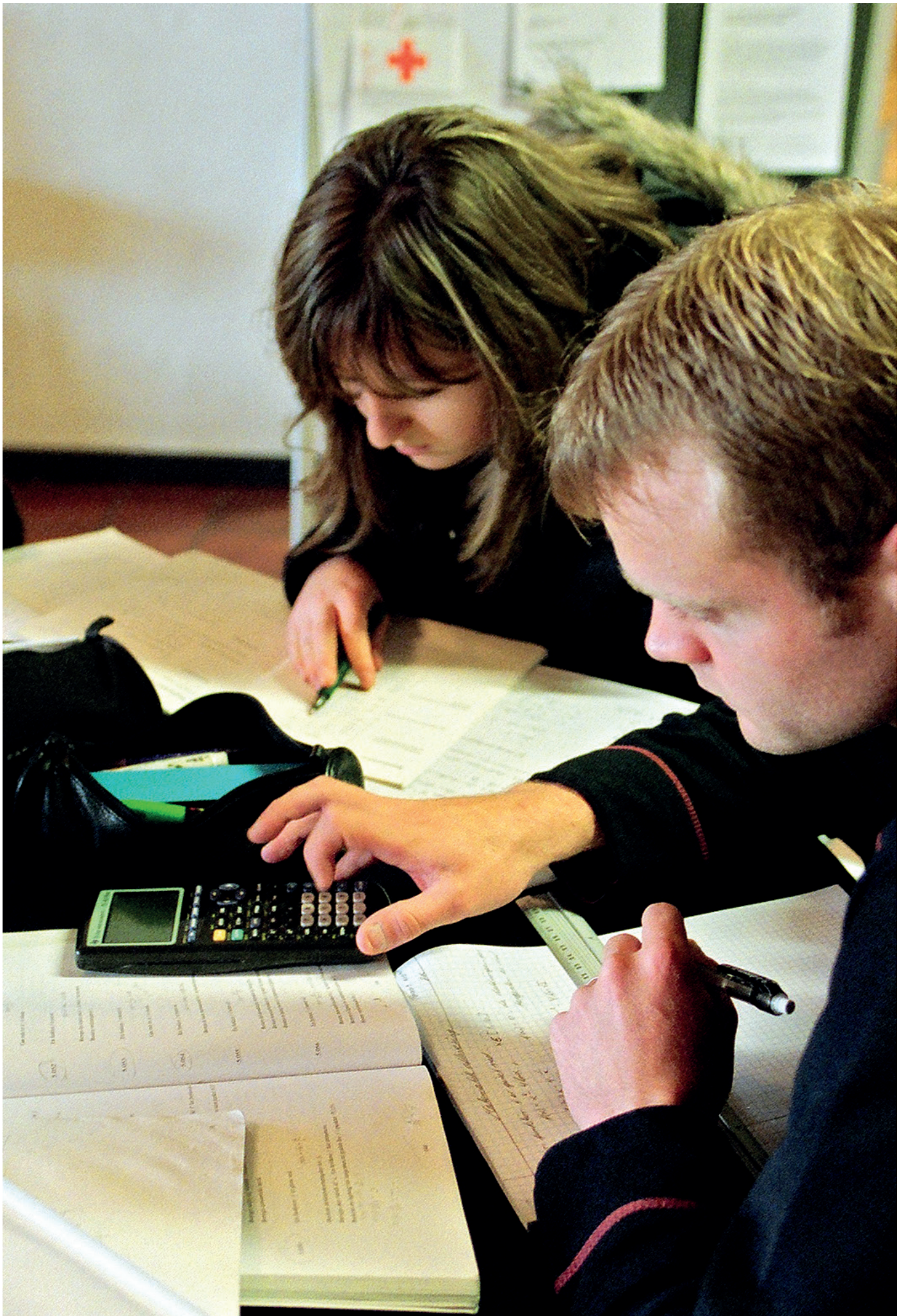
Indholdsfortegnelse

01	Indledning.....	5
02	Formål.....	6
03	Pejlemærker for Tønder som uddannelseskommune.....	7
04	Pejlemærke 1: Tiltræk konkrete uddannelses tilbud.....	8
	<ul style="list-style-type: none"> • Det socialpædagogiske område • Efter- og videreuddannelse indenfor industrien • Turismeområdet	
	Pejlemærke 2: Understøt den langsigtede udvikling af Tønder som uddannelseskommune.....	13
	<ul style="list-style-type: none"> • Strategiske partnerskaber • Attraktivt og sammenhængende studie- og bosætningsmiljø • Tilknytning og fastholdelse	
05	Overblik over strategier, planer og allerede formaliserede samarbejder og partnerskaber.....	16
06	Det videre arbejde.....	17
07	Sådan er strategien blevet til.....	18

01

Indledning

Kommunalbestyrelsens Visions- og Strategiplan 2018-2022 har overordnet fokus på at skabe øget bosætning, fastholdelse, vækst og udvikling i kommunen, blandt andet med afsæt i de stedbundne kvaliteter. Samtidig er det et mål i Beskæftigelsesplanen 2021-2022 at sikre de lokale virksomheder kvalificeret arbejdskraft.

Udbuddet af uddannelser er en afgørende faktor for fortsat udvikling af og vækst i Tønder Kommune.

Udbuddet af uddannelser påvirker bl.a. Tønder Kommunes muligheder for at tiltrække og fastholde unge. Desuden påvirker tilgængeligheden til uddannelser også både de lokale virksomheders, og kommunen som arbejdsplads' muligheder for at rekruttere kvalificerede medarbejdere.

Flere erhverv har i de senere år mærket udfordringer ved at tiltrække de ønskede kompetencer til kommunen. Det gælder bl.a. medarbejdere med mellemlange videregående uddannelser.

Det er vigtigt at strategien sikrer både at fastholde og tiltrække unge til kommunen. En stor andel af unge i kommunen flytter til andre byer for at studere og arbejde, og mange af dem vender ikke tilbage til Tønder Kommune. Her spiller det ind, at udbuddet af uddannelses tilbud i Tønder Kommune i dag er lavt. Dette begrænser ikke blot de unges lokale uddannelsesmuligheder, men også muligheden for at efter- og videreuddanne sig for alle aldersgrupper.

Tønder som uddannelseskommune kan bidrage til at realisere visionen om øget bosætning, fastholdelse, vækst og udvikling. Kommunens tilbud inden for uddannelse, praktik og karriere skal være attraktive, så både herboende borgere og borgere fra andre kommuner aktivt vælger Tønder Kommune til, som deres sted at dygtiggøre sig.

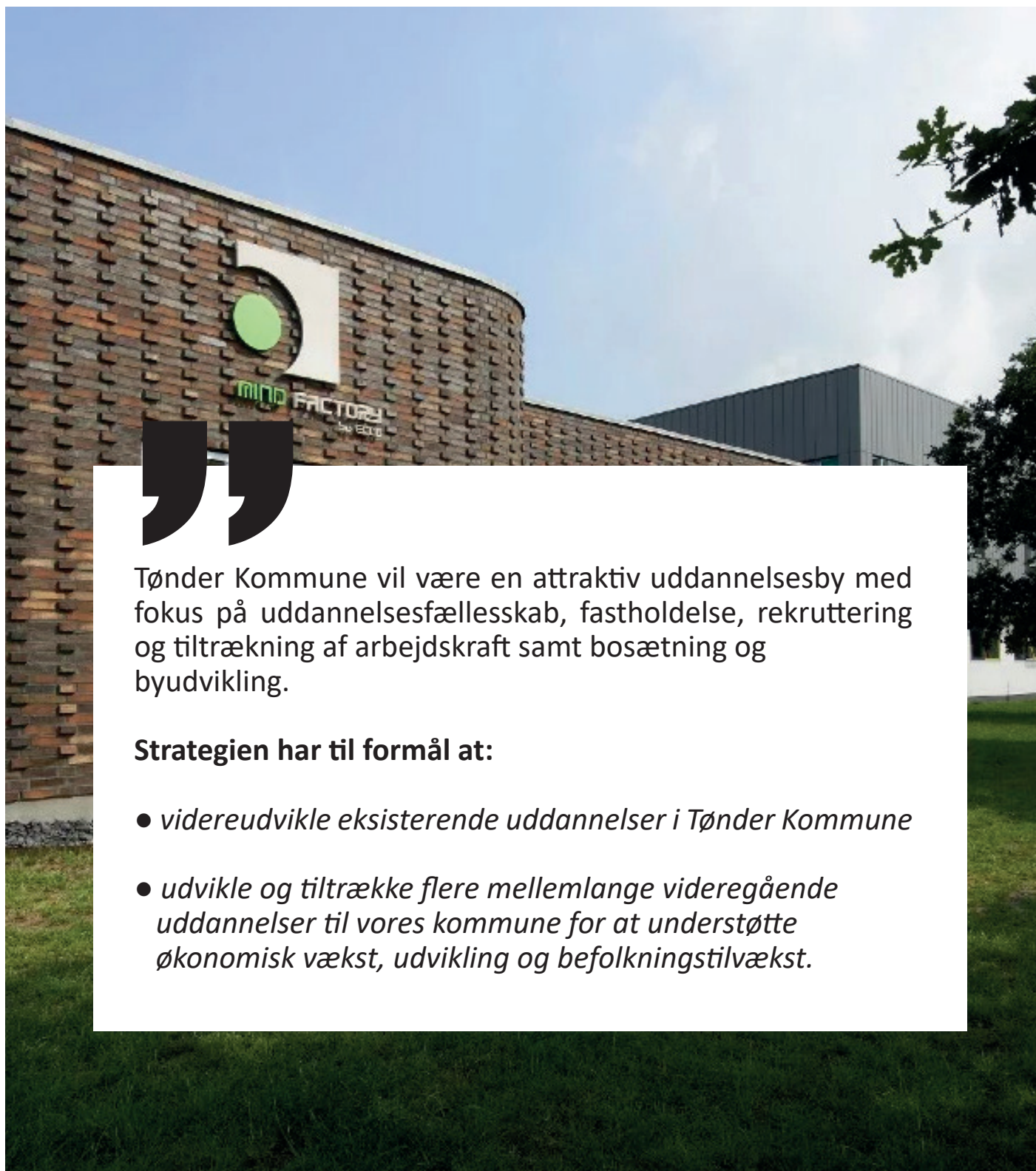
For at de politiske visioner lykkes og for at imødegå strukturelle udfordringer med fraflytning og mangel på kvalificeret arbejdskraft, er det vigtigt, at alle sejl sættes ind. Der skal derfor både videreudvikles på allerede eksisterende uddannelser i Tønder Kommune og tiltrækkes og udvikles flere mellemlange videregående uddannelser, og sammenhængen mellem dem skal styrkes.

Denne strategi sætter retningen for dette arbejde, som en koordineret og helhedsorienteret indsats på tværs af de lokale aktører.

02

Formål

Tønder Kommune vil være en attraktiv uddannelsesby med fokus på uddannelsesfællesskab, fastholdelse, rekruttering og tiltrækning af arbejdskraft samt bosætning og byudvikling.

Strategien har til formål at:

- *videreudvikle eksisterende uddannelser i Tønder Kommune*
- *udvikle og tiltrække flere mellemlange videregående uddannelser til vores kommune for at understøtte økonomisk vækst, udvikling og befolkningstilvækst.*

03

Pejlemærker

Pejlemærker for Tønder som uddannelseskommune

I processen er der indsamlet inspiration og viden hos kommuner og organisationer samt i dialogmøder med videregående uddannelser og lokalt erhvervsliv. Ud af dette arbejde tegner sig to overordnede vigtige pejlemærker for strategien med en række underliggende strategiske indsatsområder.

Strategiens pejlemærker er:

Pejlemærke 1

Tiltræk konkrete uddannelses tilbud

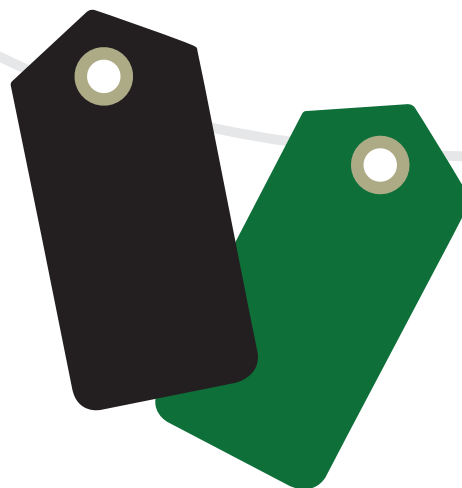

Pejlemærke 2

Understøt den langsigtede udvikling af Tønder som uddannelseskommune

04

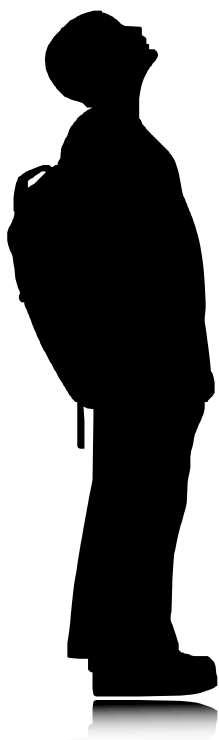
Pejlemærke 1

Tiltræk konkrete uddannelses tilbud

Der er specifikke uddannelsesområder, som har særlige potentialer, når det kommer til at tiltrække nye uddannelses tilbud.

Uddannelsesområderne har følgende potentialer tilfælles:

- Der er i Tønder Kommune et særligt aftagergrundlag indenfor området - det vil sige, at der er brug for den uddannede arbejdskraft, og der er muligheder for praktikpladser og studiejob.
- Der er særlige muligheder i forhold til Tønder Kommunes geografi, en unik kulturel opvækst, historie og stedbundne kvaliteter, herunder særligt naturens ressourcer samt samt værdien af det at være en grænseskommune med særlig kendskab til det tyske sprog og kultur.
- Der er betydelige muligheder for at sikre et lokalt grundlag af mulige studerende til uddannelserne.

Følgende er identificeret som strategiske indsatsområder:

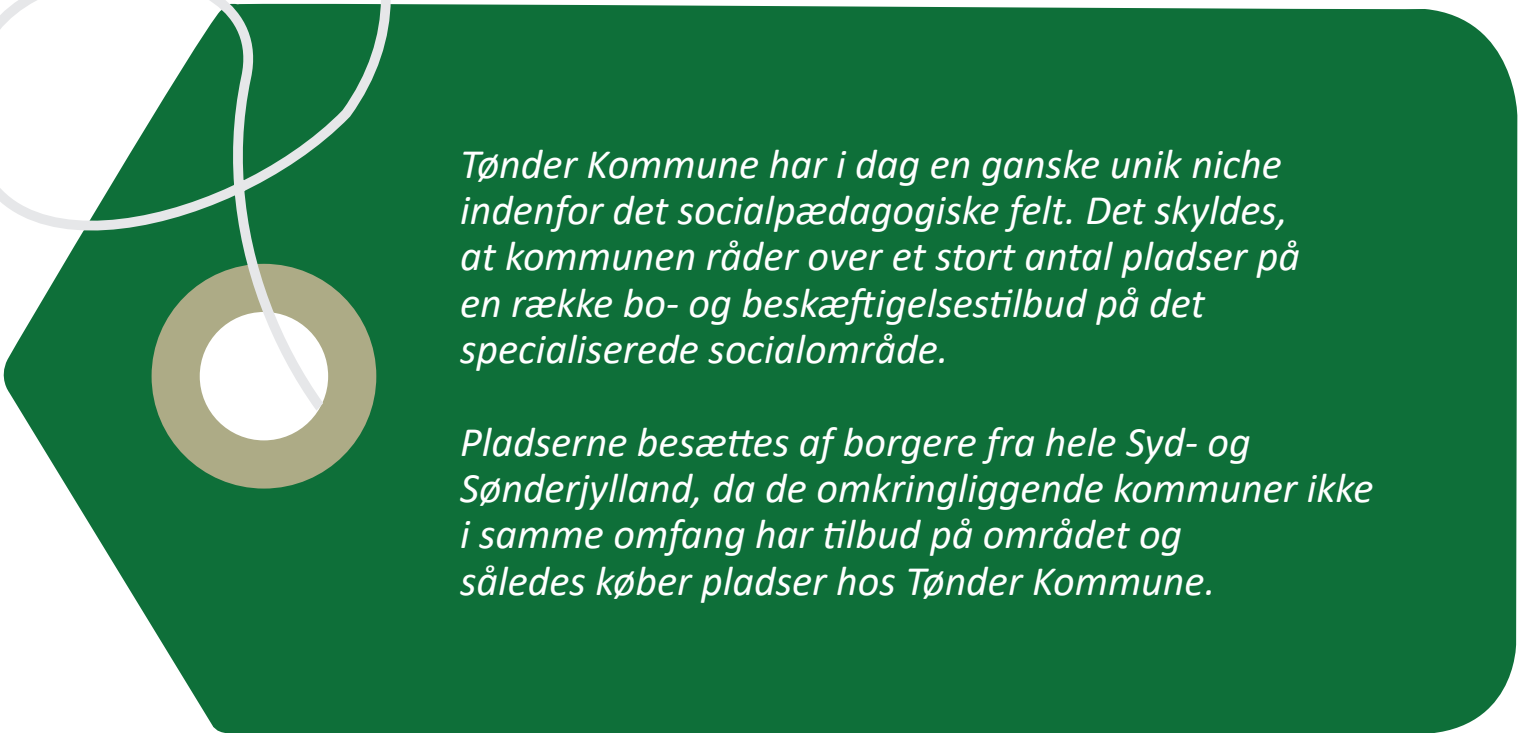
Det socialpædagogiske område

Det specialiserede socialområde i Tønder Kommune dækker i dag ca. 600 arbejdspladser. Rekrutteringsbehovet er udfordret af, at der generelt er få pædagoger, der er specialiserede indenfor socialpædagogikken. Udfordringen forventes kun at blive større på sigt. Blandt andet konkluderer Damvad analysen¹, at der om ni år vil mangle 1.400 pædagoger i Sydjylland.

Det specialiserede socialområde, der bygger på en særlig socialpædagogisk faglighed, støtter borgere med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne med afsæt i at øge borgerens mestring af eget liv.

¹ <https://xn--danskeprofessionshjuskoler-xtc.dk/behovet-for-velfaerdsuddannede-i-2030/>

Tønder Kommune har i dag en ganske unik niche indenfor det socialpædagogiske felt. Det skyldes, at kommunen råder over et stort antal pladser på en række bo- og beskæftigelsestilbud på det specialiserede socialområde.

Pladserne besættes af borgere fra hele Syd- og Sønderjylland, da de omkringliggende kommuner ikke i samme omfang har tilbud på området og således køber pladser hos Tønder Kommune.

Tønder Kommune og Socialpædagogernes Landsforbund peger derfor i fællesskab på, at en forsøgsuddannelse målrettet det specialiserede område samt et tilbud om merituddannelse vil kunne etableres i Tønder Kommune.

Tilsammen vil tilbuddene bidrage væsentligt til at fremtidssikre det specialiserede socialområde i et geografisk område, hvor efterspørgslen efter kompetencerne og dermed også udbuddet af arbejdspladser er højt. Tønder Kommune har samtidig en fordel i at have en hf-uddannelse placeret i kommunen, som forbereder de studerende på et kommende pædagogstudium.

At styrke det socialpædagogiske område med placeringen af en specialiseret socialpædagogisk uddannelse i Tønder kræver et løbende samarbejde med relevante uddannelsesinstitutioner og et tæt samarbejde med relevante institutioner. Med en placering i Tønder, vil de studerende undervejs kunne tilbydes relevante praktikmuligheder og de studerende vil opleve en lokaltilknytning tidligt i uddannelsesforløbet, hvilket kan være med til at øge bosætningen i kommunen.

Uddannelser til industrien

Tønder Kommune er begunstiget af et stort antal private arbejdspladser indenfor industrien. Det er vigtigt at tiltrække uddannelser, som matcher behovet hos virksomhederne i området. Derfor skal der tages udgangspunkt i virksomhedernes efterspørgsel, og det skal følges tæt, hvilke uddannelser der med fordel kan tiltrækkes eller udvikles.

Strategien for tiltrækning af videregående uddannelser skal understøtte, at virksomhederne har adgang til den kvalificerede, højtuddannede arbejdskraft, som de har brug for i fremtiden.

Det er afgørende, at de lokale virksomheder er aktive aftagere af arbejdskraft. De er vigtige medspillere, når det gælder studerendes uddannelsesforløb på en ny mellemlang videregående uddannelse. Det gælder eksempelvis i forhold til praktik- og projektmuligheder og i forhold til studiejob. Et stærkt samarbejde vil være en styrke for både erhvervslivet og for de studerende, idet den gensidige tilknytning skaber stærke bånd. Det styrker uddannelsens kvalitet og anvendelighed.

Idet virksomhedernes behov ændres over tid, er det nødvendigt med et tæt løbende samarbejde både virksomhederne imellem, men i særdeleshed også i forhold til uddannelsesinstitutionerne.

Virksomhederne påpeger, at der er særlig stor efterspørgsel indenfor følgende områder:

- *Produktionsteknolog*
- *Uddannelser og videreuddannelser indenfor el og IT*
- *Ledelse*
- *Innovation*

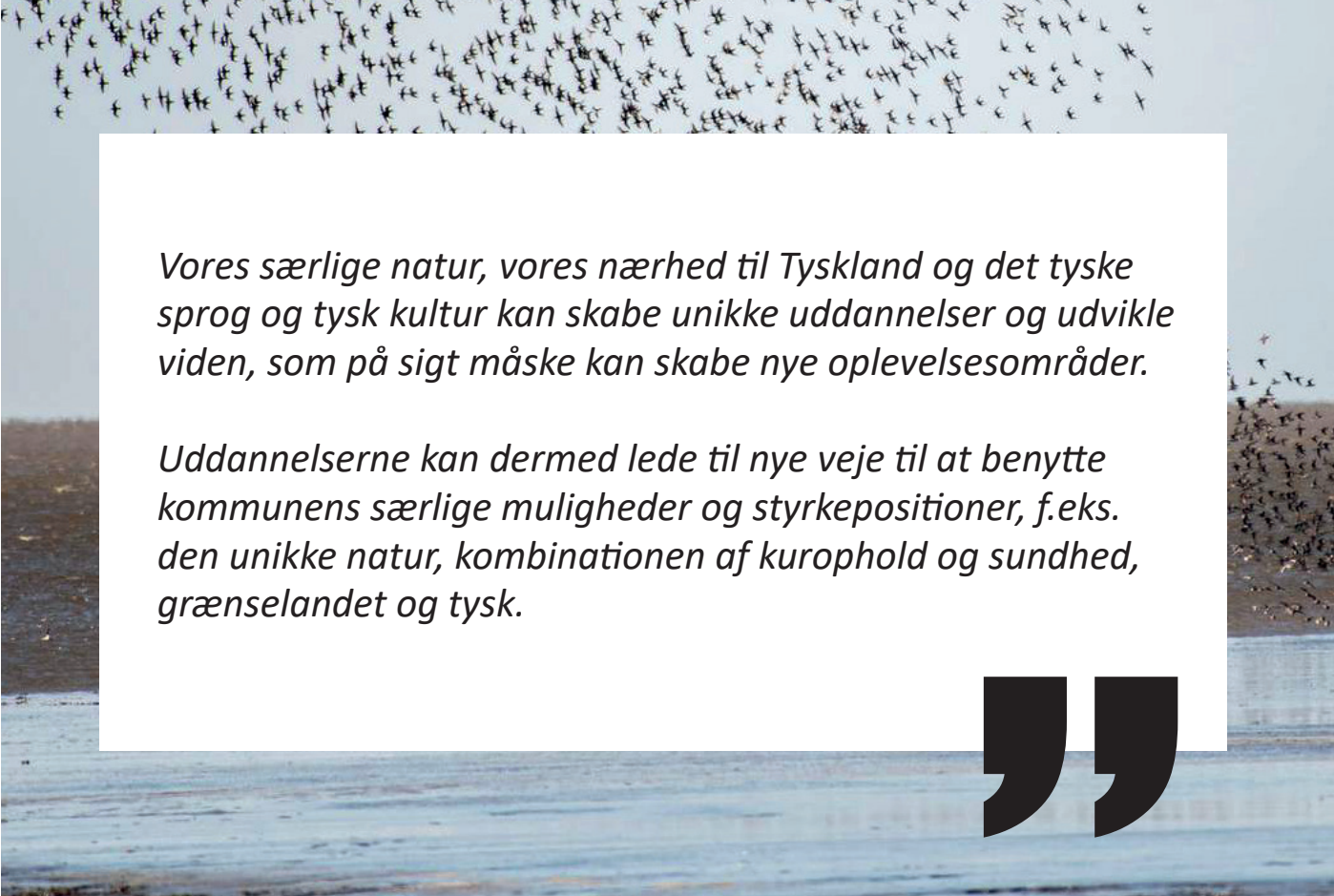
Den politiske aftale "Flere og bedre uddannelsesmuligheder i hele Danmark" fra juni 2021 rummer desuden mulighed for, at en lokal IT/teknisk-uddannelse i Tønder kan få del i 2030-udviklingspuljen.

Virksomhederne efterspørger tæt samarbejde med kommunen omkring lokale netværk for de unge, som ansættes. Netværket skal understøtte de unge i forhold til at erfaringsudveksle og sikre et socialt fundament.

Turisme

Turisme har en stor betydning for Tønder Kommune og der er fortsat et stort udviklingspotentiale indenfor området. Branchen efterspørger veluddannet arbejdskraft og ser et stort potentiale i at tage praktikanter fra videregående uddannelser med fokus på turisme.

For at Tønder Kommune skal være attraktiv som uddannelsessted indenfor turismeuddannelse er det vigtigt at gøre uddannelser med fokus på turisme særlige for vores område.

Vores særlige natur, vores nærhed til Tyskland og det tyske sprog og tysk kultur kan skabe unikke uddannelser og udvikle viden, som på sigt måske kan skabe nye oplevelsesområder.

Uddannelserne kan dermed lede til nye veje til at benytte kommunens særlige muligheder og styrkepositioner, f.eks. den unikke natur, kombinationen af kurophold og sundhed, grænselandet og tysk.

En lokalt tonet erhvervsakademiuddannelse som serviceøkonom med fokus på turisme og en mulighed for at tage en diplomuddannelse som turistfører, kunne styrke det faglige niveau hos allerede ansatte i branchen.

Turismeaktører ligger ofte landligt og er lige så ofte små virksomheder. Der skal derfor arbejdes med infrastruktur og studiemiljø for studerende. Det vil kræve et tæt samarbejde om et lokalt studiemiljø generelt. Yderligere kræver det alle involverede aktører bidrager med et godt studie- og praktikliv for de studerende. Der kan med fordel tænkes i, at uddannelserne for at tiltrække studerende også har særligt attraktive tilbud som f.eks. studierejser eller andre unikke faglige oplevelser.

Pejlemærke 2

Understøt den langsigtede udvikling af Tønder som uddannelseskommune

Skal Tønder Kommune på landkortet som uddannelsesby, skal der langsigtede indsatser til.

Der skal tænkes længere end blot en enkelt årgang af studerende. Det kræver særskilt fokus på bæredygtighed og positionering af Tønder Kommune som uddannelsesby sideløbende med, at der arbejdes med etablering af konkrete uddannelses tilbud.

Sammenhængen mellem uddannelser, lokale studie- og praktikjob og efterfølgende beskæftigelse er vigtig. Derfor skal opgaven løftes i strategiske partnerskaber.

Et attraktivt studie- og bosætningsmiljø er en del af en uddannelsesby, og kræver derfor en særskilt indsats for at positionere Tønder som et attraktivt uddannelsessted. En del af denne positionering kan også løftes ved at arbejde aktivt med at skabe tilknytning og basis for fastholdelse i børn og unges uddannelse og dannelse i kommunes institutioner og øvrige tilbud og tiltag.

Følgende er identificeret som strategiske indsatsområder:

Strategiske partnerskaber

Et lokalt uddannelses tilbud skal tage højde for den forventede lokale udvikling og skal kunne tilpasses efterspørgslen efter arbejdskraft. Dette fordrer en løbende dialog imellem strategiens forskellige interessenter. Levedygtige uddannelser får de bedste vilkår i et tæt samspil mellem kommunen, uddannelsesinstitutionerne, de faglige organisationer og det lokale erhvervsliv.

Derfor er der behov for, at der for de enkelte initiativer etableres et strategisk partnerskab, hvor de relevante parter sammen arbejder fokuseret på at sikre uddannelsens aftagergrundlag, toning i forhold til lokale behov og ikke mindst mulighederne for praktik og studiejob. På den måde er partnerskaberne med til at sikre uddannelsernes levedygtighed og koblingen mellem teori og praksis.

At skabe et attraktivt studie- og bomiljø og at knytte potentielle studerende tættere til Tønder Kommune kræver også en koordineret og fælles målrettet indsats af uddannelser, foreninger, virksomheder og kommune. Det kræver dermed også samspil mellem uddannelsesstrategi, de beskæftigelsespolitiske mål og den fremtidige bosætningsstrategi.

Attraktivt studie- og bosætningsmiljø

En attraktiv studieby med studieboliger, studiejob og aktiviteter og et godt fag- og studiemiljø er væsentlige forudsætninger for levedygtige uddannelser.

I Tønder kan en intensiveret udvikling af studiemiljøet omkring byens eksisterende uddannelser danne basis for et fremtidigt studiemiljø for nye uddannelser og flere studerende. Samtidig vil det gavne de eksisterende ungdomsuddannelsers evne til at tiltrække elever til Tønder.

På og omkring Campus Tønder befinder sig flere ungdomsuddannelsesinstitutioner og deres respektive efter- og videreuddannelsesstilbud. Det drejer sig om Tønder Gymnasium, EUC Syd, VUC Syd og Det Blå Gymnasium Tønder og Tønder Handelsskole. Desuden ligger kommunens 10. klassestilbud, uddannelsernes fælles innovationshus Mind Factory by Ecco samt kommunens Ungeenhed på Campus Tønder.

Et udbygget samarbejde med udgangspunkt i eksisterende samarbejdsstrukturer om fælles faglige og sociale aktiviteter kan udvikle det samlede studiemiljø i Tønder. Det kan samtidig danne ramme om at skabe et attraktivt fjernstudiemiljø.

Samarbejdet kan inddrage andre interessenter end byens uddannelser, f.eks. foreninger, skoler eller virksomheder med interesse i at støtte det faglige og sociale liv. Det gælder også byens eksisterende kollegier og de kommende kollegieboliger ved Campus Tønder og de dertilhørende faciliteter. Integration af studerende fra videregående uddannelser i f.eks. Esbjerg, Kolding, Odense og Sønderborg, som er i praktik i kommunens virksomheder, kan tænkes ind. En integration af denne gruppe vil som sideeffekt kunne styrke kendskabet til kommunen som attraktivt bosætningsmulighed hos gruppen.

Tilknytning og fastholdelse

Tønder Kommune har fokus på at tiltrække nye borgere og såkaldte tilbageflyttere. Det er borgere, som er opvokset i kommunen, rejst væk for at arbejde eller studere, og vender tilbage på grund af job, nærhed til familie og andet netværk eller måske en videregående uddannelse.

Unge flytning handler ikke kun om de uddannelsesstilbud, som de kan få andre steder, men også om identitetsudvikling og samfundsnormer.

Det at flytte væk ses ofte som et udtryk for personlig udvikling og succes. Forskning viser imidlertid, at såkaldte "blivere" har høj social kapital, er fællesskabsorienterede, har stærkt professionelt og økonomisk overskud og socialt netværk. Ikke alle unge forlader kommunen for at søge job eller studere, men det at blive boende ses ofte som udtryk for stilstand og manglende personlig og faglig udvikling.

I lyset af disse tendenser drejer det sig for en attraktiv studieby og uddannelseskommune om at skabe en positiv stedstilknytning hos børn og unge. En tilknytning, som skaber et bånd til kommunen, der på sigt kan føre til en positiv opfattelse af at uddanne sig her eller flytte tilbage.

Den positive stedstilknytning kan blandt andet skabes af en struktureret indsats for at formidle en vedholdende og sammenhængende positiv fortælling om og erfaring med Tønder Kommunes lokale muligheder.

I dag findes allerede mange tiltag, som viser værdien af lokale forhold. En slags "Pride of Place"-undervisningsmateriale findes i forløb som "Jeg bor ved Vadehavet", skolekoncerten ved Tønder Festival og folkeskolernes obligatoriske deltagelse i innovationsforløb i den fælles uddannelsesfacilitet Mind Factory by Ecco. Kommunens aktuelle indsats for at skabe et struktureret Åben Skole samarbejde mellem skoler, foreninger og virksomheder er også en del af dette arbejde.

En intensiveret, koordineret indsats mellem relevante parter for at formidle værdien af lokal viden og lokale livsformer kan på sigt skabe en mere positiv opfattelse af kommunen som et sted, der er værd at blive i eller flytte tilbage til. Det kan være i form af skærpede fortællinger om Tønder eller nye og flere oplevelser af lokale muligheder.

Tilbageflyttere med videregående uddannelser vil ikke i sig selv bidrage væsentligt til et rekrutteringsgrundlag for lokale uddannelser, men tilbageflyttere eller tilknyttede fraflyttere kan bidrage til en positiv værdisætning af det at bo og uddanne sig og leve lokalt.

At skabe tilbageflyttere handler om at fortsætte den positive stedstilknytning, efter unge er fraflyttet kommunen. I dag findes der best practice i flere kommuner for at fortsætte denne tilknytning. Der findes eksempler på kommunalt drevne eksilklubber i de store byer, events og aktiviteter, de unge vender hjem og deltager i som idé-konferencer eller homecoming-events.

At skabe og fortsætte positiv stedstilknytning kræver en koordineret og fælles målrettet indsats af uddannelser, foreninger, virksomheder og kommune og et samspil mellem uddannelsesstrategi, de beskæftigelsespolitiske mål og den fremtidige bosætningsstrategi.

05

Overblik over strategier, planer og allerede formaliserede samarbejder og partnerskaber

STRATEGIER OG PLANER

Visions- og strategiplanen

Beskæftigelsesplan

Bosætningsstrategi (på vej)

Tønder Erhvervsråd erhvervsfremmestrategi

FORMALISEREDE SAMARBEJDER

Samarbejdsgruppen Forvaltning og virksomheder i dialog

Samarbejdsgruppen Strategisk Uddannelsesnetværk

PARTNERSKABER

Strategiske partnerskaber og partnerskabsaftaler med uddannelsesinstitutioner

Partnerskabet for kvalificeret arbejdskraft

06

Det videre arbejde

For at få succes med strategien skal den understøttes af et operationelt og bæredygtigt samarbejde mellem kommune, erhvervsliv, borgere, uddannelsesorganisationer og faglige organisationer.

Realiseringen af strategien skal drives af et bredt og helhjertet samarbejde på tværs af alle aktører.

Strategien skal operationaliseres i en dynamisk handleplan i slutningen af 2021. Handleplanen skal sikre, at strategien omsættes til handling – til fælles bedste.

I handleplanen skal det præciseres, hvordan de strategiske indsatser organiseres, herunder, hvem der har ansvaret, og hvordan den pågældende indsats vil blive finansieret.

I handleplanen skal det også fastlægges, hvordan det samlede arbejde kan faciliteres og koordineres, så det brede samarbejde sikres, f.eks. i form af et midlertidigt sekretariat eller en lignende enhed.

07

Sådan er strategien blevet til

Strategien er udarbejdet i tæt samspil mellem en række aktører under ledelse af en styregruppe. Aktørerne har undervejs i processen haft dialogmøder med rektorer fra uddannelsesinstitutioner, lokale virksomheder, de faglige organisationer og elever på ungdomsuddannelserne i Tønder Kommune.

Herudover har de hentet inspiration i modeller for etablering af videregående uddannelser, som er brugt i andre områder af landet. Sidst, men ikke mindst, har der været afholdt inspirationsoplæg fra forskere omkring emnerne unge og udflytning.

Tak til alle, som har bidraget med input gennem dialogmøder og inspirationsoplæg!

17.12.2020	Initiativretssag på Kommunalbestyrelsesmøde. Beslutning om at overdrage opgaven til Arbejdsmarkedsudvalget
13.01.2021	Arbejdsmarkedsudvalget igangsætter udarbejdelse af projektplan
03.02.2021	Arbejdsmarkedsudvalget godkender procesplan og at der nedsættes en styregruppe
FEBRUAR MARTS	Udpejning af styregruppe
06.04.2021	1. styregruppemøde
21.04.2021	Webinar: Hvad er vejen til balance i Uddannelsesdanmark? – DEA
28.04.2021	Erfa møde med Campus Bornholm
UGE 17	Kvantitativ undersøgelse blandt afgangselever på ungdomsuddannelser i Tønder Kommune
06.05.2021	Dialogmøde med afgangselever fra lokale ungdomsinstitutioner
10.05.2021	Dialogmøde med afgangselever fra lokale ungdomsinstitutioner
12.05.2021	Oplæg fra Eva og John Gulløv samt Eva Mærsk
17.05.2021	Dialogmøde med Erhvervsakademi Sydvest og UC Syd
26.05.2021	Temamøde med udvalgte virksomheder, Dansk industri og Tønder Erhvervsråd
01.06.2021	Temamøde med aktører og udvalgte medlemmer fra turismeområdet
02.06.2021	Opsamlingsmøde på de strategiske diskussioner
09.06.2021	Inspirationsmateriale fra Balance Danmark
09.06.2021	Webinar: "Nye veje til uddannelse i hele landet"
09.06.2021	Styregruppen præsenterer deres input til Arbejdsmarkedsudvalget

TØNDER KOMMUNE
RIG PÅ **TUR**

